

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA LESNICKÁ A DŘEVAŘSKÁ

KATEDRA OCHRANY LESA A MYSLIVOSTI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Fotografování zvěře

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jaroslav Červený, CSc.

Vypracoval: Jiří Hornek

Česká zemědělská univerzita v Praze
Katedra: ochrana lesa a myslivosti

Fakulta lesnická a dřevařská
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

pro: **HORNEK Jiří**
obor: **DPŘM**

Název tématu: **Fotografování zvěře**

Název tématu v anglickém jazyce: **The photography of the game**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Literární přehled
3. Fotografická technika
4. Zásady fotografování zvěře
5. Závěr
6. Přehled použité literatury

Rozsah grafických prací: cca 10 stran

Rozsah průvodní zprávy: cca 30 stran

Seznam odborné literatury:

Stach. R,2007: Fotolovy - naučte se fotografovat dobře zvířata v přírodě. Zoner Press. 176 str.

časopis Digitální Foto
časopis Myslivost/Stráž myslivosti
časopis Svět myslivosti

Vedoucí bakalářské práce: Doc.Ing.Jaroslav Červený, CSc.

Konzultant bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: 2.9.2010

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

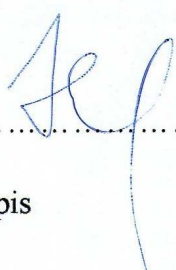

.....
Děkan

V Praze dne

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: **Fotografování zvířete**
vypracoval sám a uvedl jsem všechny použité prameny.

Duben 2011

.....
podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce doc. Ing. Jaroslavu Červenému, CSc. za vedení při vypracování této bakalářské práce

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku fotografování volně žijících živočichů na území České republiky a to zejména ptáků a savců, z nichž mnohé jsou vedeny jako zvěř v rámci zákona o myslivosti. V první části práce jsou uvedeny zákony, které se problematiky bezprostředně týkají, zejména v oblasti ochrany, péče, výživy, chovu a lovu zvěře a vstupu do lesa. Dále jsou v práci vysvětleny a popsány základní obecné principy a postupy při fotografování živočichů a to jak ve volné přírodě, tak i v oborách, popř. zvířat v lidské péči. V další části jsou některé základní druhy zvěře (jelení lesní, srnec obecný, prase divoké, daněk evropský, muflon, liška obecná, vlk obecný, rys ostrovid, zajíc polní, bažant obecný, tetřívka obecná, tetřev hlušec, husa velká a kachna divoká) samostatně rozebrány. V závěru této části jsou popsány hlavní negativní vlivy fotografování a to zejména rušení zvěře v době kladení mláďat a hnízdění, v zimních měsících nadměrný pohyb a plašení zvěře v době nouze. Poslední část je věnovaná průzkumu, který autor provedl mezi fotografy zvěře, laickou a mysliveckou veřejností formou anonymního dotazníku. Z této ankety vychází nejen to, že laická veřejnost má k fotografům zvěře a myslivcům pozitivní vztah, fotografie zvěře jsou velmi oblíbené, ale i to, že fotografové a myslivci překvapivě spolu téměř nespolupracují.

Klíčová slova: fotografování, zákony, zvěř, negativní vlivy, anketa

ABSTRACT

This work is focused on photographing wildlife in the Czech Republic and especially birds and mammals, many of which are kept like animals in the Hunting Act. The paper presents the laws that directly relate to the issue, especially in the protection, care, nutrition, breeding and hunting and into the woods. Further, there are explained and described the general principles and basic procedures for shooting animals both in the wild, and in preserves, or animals in human care. In the next section, some basic types of game (deer, roe deer, wild boar, fallow deer, mouflon, fox, wolf, lynx, hare, pheasant, black grouse, capercaillie, a large goose and wild duck) analyzed separately. At the end of this section describes the main negative effects of photography and especially interference game during pups laying and nesting in winter and excessive movement of scaring birds in times of need. The last part is devoted to a survey conducted by the author of the photographers, game hunting and the general public through an anonymous questionnaire. From this survey is based on the general public as the photographers to game hunters and a positive attitude, game photos are very popular, but that the photographers and hunters with surprisingly little collaboration.

Keywords: photography, law, animals, adverse effects, survey

1. ÚVOD	8
2. LITERÁRNÍ REŠERŽE	9
2.1 ÚSTAVA ZÁKON č. 1/1993 Sb.	9
2.2 LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD	9
2.3 ZÁKON O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY č. 114/1992 Sb.	11
2.4 ZÁKON O LESÍCH č. 289/1995 Sb.	14
2.5 ZÁKON NA OCHRANU ZVÍŘAT PROTI TÝRÁNÍ č. 246/1992 Sb.	16
2.6 ZÁKON O MYSLIVOSTI č. 449/2001 Sb.	17
2.7 VETERINÁRNÍ ZÁKON č. 166/1999 Sb., O VETERINÁRNÍ PÉČI	19
2.8 STAVEBNÍ ZÁKON č. 183/2006 Sb.	21
2.9 TRESTNÍ ZÁKON č. 40/2009 Sb.	23
2.10 ZÁKON O PŘESTUPCÍCH č. 200/1990 Sb.	26
3. FOTOGRAFOVÁNÍ	28
3.1 ZÁKLADY FOTOGRAFOVÁNÍ	28
3.2 FOTOGRAFOVÁNÍ PODLE DRUHU ZVĚŘE	30
3.2.1 JELEN LESNÍ (<i>Cervus elaphus</i>)	30
3.2.2 SRNEC OBECNÝ (<i>Capreolus capreolus</i>)	32
3.2.3 PRASE DIVOKÉ (<i>Sus scrofa</i>)	33
3.2.4 DANĚK EVROPSKÝ (<i>Dama dama</i>)	33
3.2.5 MUFLON (<i>Ovis musimon</i>)	34
3.2.6 LIŠKA OBECNÁ (<i>Vulpes vulpes</i>)	34
3.2.7 VLK OBECNÝ (<i>Canis lupus</i>)	35
3.2.8 RYS OSTROVID (<i>Lynx lynx</i>)	35
3.2.9 ZAJÍC POLNÍ (<i>Lepus europaeus</i>)	35
3.2.10 BAŽANT OBECNÝ (<i>Phasianus colchicus</i>)	36
3.2.11 TETŘÍVEK OBECNÝ (<i>Tetrao tetrix</i>)	36
3.2.12 TETŘEV HLUŠEČ (<i>Tetrao urogallus</i>)	37
3.2.13 HUSA VELKÁ (<i>Anser anser</i>)	37
3.2.14 KACHNA DIVOKÁ (<i>Anas platyrhynchos</i>)	38
4. FOTOGRAF - MYSLIVEC – OBČAN	39
5. DISKUSE	42
6. ZÁVĚR	42
7. POUŽITÉ ZDROJE	44

1. ÚVOD

Fotografie zvířete jsou nedílnou součástí mnoha knižních publikací, encyklopedií a časopisů. Získat atraktivní fotografie zvířete pro tyto účely dnes, v době internetu, není nijak složité, neboť existují specializované servery, které se prodejem nejrůznějších fotografií živí a ve svém portfoliu mají tisíce snímků všech možných témat z celého světa. Fotografie pořizují jak profesionálové, tak i amatéři.

V dnešní době digitálních technologií se fotografování zvířat velice silně rozšířilo i v České republice a to jak mezi mysliveckou, tak i laickou veřejností. Jednou z příčin tohoto rozmachu je dílem prudké zlevnění digitálních fotoaparátů a počítačů, kdy si techniku, kterou je možné zaznamenávat život v přírodě, může dovolit čím dál tím více lidí a dílem větším množstvím volného času, který přišel s moderním životním stylem (zejména ve městech). S nástupem demokracie se uvolnilo nejen myšlení lidí, ale i vnímání zákonů a to hlavně těch paragrafů, které něco zakazují. V 90. letech vládlo všeobecné ekologické nadšení, že se životní prostředí v České republice pomalu, ale jistě zlepšilo, vrátily se některé živočišné a rostlinné druhy, které kdysi vymizely, vodní toky a ovzduší se také podstatně zlepšilo. V posledních letech toto „nadšení“ slábne, přednost dostává ekonomická stránka věci a tím dochází i ke snahám minimálně hledat mezery v zákonech, ne-li přímo k porušování zákonů.

Sám, jako aktivní fotograf, jsem se snažil zorientovat v množství zákonů, které se týkají ochrany přírody a volně žijící zvířete. Cílem této práce je tedy v první řadě srovnat ustanovení některých paragrafů u zákonů týkajících se ochrany přírody a myslivosti, ve vztahu k fotografování ve volné přírodě (mimo chráněná území) divoce žijících živočichů, dále uvést možnosti fotografování, které z těchto ustanovení vyplývají ve vztahu k jednotlivým druhům zvířete a v neposlední řadě i poukázat na vztahy mezi veřejností, myslivci a fotografy v České republice.

2. LITERÁRNÍ REŠERŽE

V této části jsou uvedené zákony, které se určitým způsobem vztahují k přírodě, krajině, pohybu v přírodě, k živočichům či rostlinám a mohou se týkat fotografování.

2.1 ÚSTAVA zákon č. 1/1993 Sb.

Hlavním zákonem České republiky je zákon č. 1/1993 Sb. – Ústava České republiky. Vzhledem k tomu, že žádný mezinárodní zákon nemůže být v rozporu s naší Ústavou, je tak vlastně i zákonem s nejvyšší právní silou. V Hlavě první v Článku 1 se píše, že „*Česká republika je svrchovaný jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.*“, v odstavci 4 pak „*Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*“ a v Článku 7 „*Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.*“

(http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=1%2F1993&number2=&name=%C3%B Astava&text= 13.4.2011)

To jsou jedny ze základních principů demokratického státu, kterým Česká republika je. Vztaheno na fotografování - každý může činit, co není zákonem zakázáno. Proto je znalost zákonů, které se týkají ochrany přírody, myslivosti, lesa či ochrany soukromého majetku velmi důležitá.

2.2 LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

Vyšla jako zákon č. 2/1993 Sb. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. Stejně jako Ústava je i Listina základních práv a svobod prioritní zákonem České republiky. Hlavní ustanovení, která lze vztáhnout k fotografování jsou uvedena v Hlavě první:

Čl. 1

Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.

Čl. 2

(2) Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanoveným zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.

(3) Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

(1) Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

(3) Nikomu nesmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod.

Čl. 4

(1) Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.

(2) Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod (dále jen "Listina") upraveny pouze zákonem.

(3) Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky.

(4) Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.

V Hlavě druhé je uvedeno:

Čl. 5

Každý je způsobilý mít práva.

Čl. 7

(1) Nedohtnutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.

Čl. 14

(1) Svoboda pohybu a pobytu je zaručena.

(3) Tyto svobody mohou být omezeny zákonem, jestliže je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu,

udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých a na vymezených územích též z důvodu ochrany přírody.

Čl. 35

(3) Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

([http://portal.gov.cz/wps/portal/ s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/ s.155/701?PC_8411_name=Listina%20z%C3%A1kladn%C3%ADch%20pr%C3%A1v%20a%20svobod&PC_8411_l=2/1993&PC_8411_ps=10#10821](http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/s.155/701?PC_8411_name=Listina%20z%C3%A1kladn%C3%ADch%20pr%C3%A1v%20a%20svobod&PC_8411_l=2/1993&PC_8411_ps=10#10821) 13.4.2011)

Shrneme-li Listinu základních práv a svobod, opět nám vychází základní kámen demokracie, že každý může činit to, co není zákonem zakázáno. Dále pak, že každý člověk má práva; povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích. Stejně tak při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí.

2.3 ZÁKON O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY č. 114/1992 Sb.

Hlavním zákonem, který se přímo zabývá přírodou a ochranou přírody je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jehož účel je vymezen v §1 účel zákona:

Účelem zákona je za účasti příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a vytvořit v souladu s právem Evropských společenství v České republice soustavu Natura 2000. Přitom je nutno zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry.

§ 2

Ochrana přírody a krajiny

(1) Ochranou přírody a krajiny se podle tohoto zákona rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.

(2) Ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona se zajišťuje zejména
b) obecnou ochranou druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a zvláštní ochranou těch druhů, které jsou vzácné či ohrožené, pozitivním ovlivňováním jejich vývoje v přírodě a zabezpečováním předpokladů pro jejich zachování, popřípadě i za použití zvláštních pěstebních a odchovných zařízení,

§ 3

Vymezení pojmů

- (1) Pro účely tohoto zákona se vymezují některé základní pojmy takto
- c) *planě rostoucí rostlina (dále jen "rostlina") je jedinec nebo kolonie rostlinných druhů včetně hub, jejichž populace se udržují v přírodě samovolně. Rostlinou jsou všechny její podzemní i nadzemní části,*
 - d) *volně žijící živočich (dále jen „živočich“) je jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Jedinec zdivočelé populace domestikovaného druhu se za volně žijícího živočicha nepovažuje,*
 - e) *živočich odchovaný v lidské péči je jedinec živočišného druhu narozený a odchovaný v kontrolovaném prostředí¹⁾ jako potomek rodičů získaných v souladu s tímto zákonem a právními předpisy v oblasti obchodování s ohroženými druhy,*
 - p) *druhy v zájmu Evropských společenství (dále jen "evropsky významné druhy") jsou druhy na evropském území členských států Evropských společenství, které jsou ohrožené, zranitelné, vzácné nebo endemické, a které jsou stanovené právními předpisy Evropských společenství; jako prioritní se označují evropsky významné druhy, vyžadující zvláštní územní ochranu, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovené právními předpisy Evropských společenství*

§ 5

Obecná ochrana rostlin a živočichů

- (1) *Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchytem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Při porušení těchto podmínek ochrany je orgán ochrany přírody oprávněn zakázat nebo omezit rušivou činnost.*
- (2) *Ochrana podle odstavce 1 se nevztahuje na zásahy při hubení rostlin a živočichů upravené zvláštními předpisy. Ohrožené nebo vzácné druhy živočichů a rostlin jsou zvláště chráněny podle § 48 až 50 tohoto zákona.*

§ 5a

Ochrana volně žijících ptáků

- (1) *V zájmu ochrany druhů ptáků, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství (dále jen "ptáci"), je zakázáno*
- b) *úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd,*
 - d) *úmyslné vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat, pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů směrnice o ptácích*

§ 48

Zvláště chráněné rostliny a živočichové

- (1) *Druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.*
- (2) *Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se dle stupně jejich ohrožení člení na*

- a) kriticky ohrožené,
- b) silně ohrožené,
- c) ohrožené.

(3) Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle odstavců 1 a 2 stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 50

Základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů

(1) Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Vybrané živočichy, kteří jsou chráněni i uhynulí, stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(2) Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

(3) Ochrana podle tohoto zákona se nevztahuje na případy, kdy je zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů prokazatelně nezbytný v důsledku běžného obhospodařování nemovitostí nebo jiného majetku nebo z důvodů hygienických, ochrany veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti anebo leteckého provozu. V těchto případech je ke způsobu a době zásahu nutné předchozí stanovisko orgánu ochrany přírody, pokud nejde o naléhavý zásah z hlediska veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti nebo bezpečnosti leteckého provozu. V tomto stanovisku orgán ochrany přírody může uložit náhradní ochranné opatření, například záchranný přenos živočichů.

(4) Ustanovení odstavce 3 neplatí pro druhy silně a kriticky ohrožené.

§ 63

Přístup do krajiny

(2) Každý má právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnické osoby, pokud tím nezpůsobí škodu na majetku či zdraví jiné osoby a nezasahuje-li do práv na ochranu osobnosti či sousedských práv. Je přitom povinen respektovat jiné oprávněné zájmy vlastníka či nájemce pozemku a obecně závazné právní předpisy.

(3) Práva podle odstavce 2 se nevztahují na zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat. Orná půda, louky a pastviny jsou z oprávnění vyloučeny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka. Zvláštní předpisy nebo tento zákon mohou oprávnění podle odstavce 2 omezit nebo upravit odchylně.

(http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=114%2F1992&number2=&name=&text=13.4.2011)

Jestliže shrneme uvedené paragrafy, tak vychází, že hlavním cílem tohoto zákona je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, dále potom obecná ochrana všech druhů rostlin a živočichů, členění zvláště chráněných druhů. Ochrana všech druhů spočívá v zákazu ničení, poškozování, sběru či odchytu, který by mohl vést k narušení rozmnožovacích schopností, zániku populace či zničení ekosystému. U zvláště

chráněných živočichů a rostlin jsou chráněna všechna vývojová stadia a biotop. Jsou zde stanovena pravidla pro přístup do krajiny a také uvedené přestupky a sankce za porušení zákona. Ve vztahu k fotografování zvěře je zejména rušení živočichů, ničení a poškozování hnízd a vajec, chytání, přemísťování nebo usmrcování živočichů, zničení biotopu či ekosystému. Znalosti ustanovení § 63 o přístupu do krajiny jsou zase nutné při předcházení konfliktů s majiteli pozemků. Nedílnou součástí zákona je také § 87 – přestupky a sankce. K zákonu je vydána prováděcí vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb., kde jsou v příloze II uvedeny kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené druhy rostlin a v příloze III kriticky ohrožené druhy, silně ohrožené a ohrožené druhy živočichů.

2.4 ZÁKON O LESÍCH č. 289/1995 Sb.

Protože lesy zabírají plochu přes 2.5 milionu ha, tj. 1/3 území České republiky (GROSS, ROČEK, 2000), dotýkají se ustanovení tohoto zákona každého občana. Návštěva lesa je velice oblíbenou součástí životního stylu, ale znalost zákona je velmi nízká. Pro fotografy je znalost zákona nezbytná, neboť velmi mnoho druhů živočichů žije právě v lesích.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) lesem lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa,
- p) přírodními lesními oblastmi souvislá území s obdobnými růstovými podmínkami pro les

§ 11

Základní povinnosti

- (1) Každý si musí počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů, jakož i objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese.

§ 19

Užívání lesů

- (1) Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa a jeho zaměstnanců.

- (3) Na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu může orgán státní správy lesů z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů rozhodnout o dočasném omezení nebo vyloučení vstupu do lesa, nejvýše však na dobu tří měsíců. Totéž lze stanovit nařízením obce s rozšířenou působností. Stanovenou dobu lze stejným způsobem prodloužit

nejvýše o tři měsíce. Zákazy vstupu do lesa nebo jiná omezení užívání lesa stanovená zvláštními předpisy anebo podle nich vyhlášená zůstávají nedotčena. Vstup do lesů, které jsou nezbytné pro potřeby obrany státu (dále jen "vojenské lesy"), se řídí zvláštními předpisy.

§ 20

Zákaz některých činností v lesích

(1) V lesích je zakázáno

- a) rušit klid a ticho,
- b) provádět terénní úpravy, narušovat půdní kryt, budovat chodníky, stavět oplocení a jiné objekty,
- g) jezdit a stát s motorovými vozidly,
- h) vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu,
- i) vstupovat do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví,
- j) mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo na saních,
- k) kouřit, rozdělovat nebo udržovat otevřené ohně a tábořit mimo vyhrazená místa,
- l) odhazovat hořící nebo doutnající předměty,
- m) narušovat vodní režim a hrabat stelivo,
- o) znečišťovat les odpady a odpadky.

(4) Vlastník lesa může povolit výjimku ze zákazů uvedených v odstavci 1 písm. a) až k). Pokud by touto výjimkou byla porušena práva jiných vlastníků lesů, rozhodne na návrh vlastníka lesa orgán státní správy lesů.

(6) Zákaz jezdit a stát v lese s motorovými vozidly neplatí pro zaměstnance orgánu státní správy lesů v obvodu jejich působnosti při výkonu činnosti podle tohoto zákona a pro osoby, které vykonávají činnosti povolené zvláštními předpisy.

(7) Zákazy uvedené v odstavci 1 pod písmeny a), h) a j) a se souhlasem vlastníka lesa také pod písmeny b) a g) se nevztahují na výkon práva myslivosti podle zvláštních předpisů.

§ 38

(1) Lesní stráž je fyzická osoba zajišťující ochrannou službu v lesích při obecném užívání lesů občany.

§ 39

Práva a povinnosti lesní stráže

(1) Lesní stráž je při své činnosti povinna

- a) prokázat se průkazem lesní stráže a nosit služební odznak,
- b) dohlížet na dodržování povinností spojených s obecným užíváním lesů (§ 19 a 20),
- c) oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody podle jejich povahy buď vlastníku nebo uživateli lesa, nebo orgánu, který ji ustanovil, popřípadě v neodkladných případech též orgánům Policie České republiky nebo příslušným orgánům státní správy.

(2) Lesní stráž je při své činnosti oprávněna

- a) zjistit totožnost osoby, která při obecném užívání lesa porušuje ustanovení tohoto zákona,
- b) ukládat a vybírat pokuty za přestupky uvedené v § 53 tohoto zákona v blokovém řízení podle zvláštního předpisu,
- c) předvést bezodkladně policejnímu orgánu osobu, kterou přistihne při přestupku, nelze-li jinak zjistit její totožnost,
- d) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popřípadě obecní policie, pokud nemůže splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.

(<http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=289%2F1995&number2=&name=&text=13.4.2011>)

Mezi základní povinnosti, které ukládá tento zákon, patří to, že každý si musí počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů, jakož i objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese. Zároveň umožňuje vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sběr lesních plodů a suché ležící klesti pro vlastní potřebu. Také umožňuje vlastníkům lesa přes orgány státní správy omezit vstup do lesa na určitou dobu. Vyjmenovává konkrétní činnosti, které je zakázáno v lese provádět, zavádí institut lesní stráže, její povinnosti a oprávnění a v neposlední řadě vymezuje některé přestupky a sankce za ně (§ 53 a 54). Pro fotografie jsou důležité zejména ustanovení o rušení klidu a ticha, provádění terénních úprav, narušování půdního krytu, stavět jiné objekty, dále pak zákaz jezdit a stát s motorovými vozidly, vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu, kouřit, tábořit mimo vyhrazená místa a znečišťovat les odpady a odpadky.

2.5 ZÁKON NA OCHRANU ZVÍŘAT PROTI TÝRÁNÍ č. 246/1992 Sb.

Ve vztahu k fotografování se v rámci tohoto zákona lze uplatňovat zejména paragrafy, které se týkají ochrany živočichů před plašením a rušením, neboť žádný fotograf by rozhodně neměl dopustit, aby došlo k usmrcení živočicha.

§ 1

Účel zákona

(1) Účelem zákona je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem.

(2) Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropských společenství

a) požadavky a podmínky ochrany zvířat proti týrání,

b) práva a povinnosti fyzických a právnických osob na úseku ochrany zvířat proti týrání, včetně požadavků na jejich kvalifikaci a odbornou způsobilost, a

§ 3

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) zvířetem každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo,

b) volně žijícím zvířetem zvíře, patřící k druhu, jehož populace se udržuje v přírodě samovolně, a to i v případě jeho chovu v zajetí,

m) utrpením stav zvířete způsobený jakýmkoliv podnětem nebo zákrokem, kterého se zvíře nemůže samo zbavit a který u zvířete způsobuje bolest, zranění, zdravotní poruchu anebo smrt,

- o) usmrcením jakýkoliv zákrok nebo jednání, které způsobí smrt zvířete,
s) utýráním přivození smrti zvířete v důsledku bolestivého anebo jinou trýzeň zvířeti působícího jednání člověka, které zvíře přežije, ale které má za následek nutnost jeho utracení pro následky z utrpení, anebo usmrcení zvířete zakázanými metodami (§ 5 odst. 8 a § 14 odst. 1),

§ 4

(1) Za týrání se považuje

- f) cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, s výjimkou výcviku loveckého dravce, používat jiných živých zvířat jako lákadel nebo nástrah, aniž by to vyžadoval lov, štvát zvířata proti sobě, aniž by to vyžadoval lov, výcvik nebo použití ovčáckého nebo pasterveckého psa, příprava zvířete k jeho vypuštění do volné přírody nebo k činnosti uvedené v § 14 odst. 8,
j) vyvolávat bezdůvodně nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy
x) jiné jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete.

§ 5

(1) Nikdo nesmí bez důvodu usmrtit zvíře.

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=246%2F1992&number2=&name=&text=13.4.2011

Znovu jsou v zákoně zakotvené přestupky a sankce (§27). I když tento zákon by fotograf volně žijících zvířat neměl mít možnost vlastně někdy porušit, neboť se týká hlavně usmrcování zvířat, pokusech na zvířatech, týrání zvířat, chirurgických zákroků či lovu a odchyty. Ale v minulosti se k lovu nebo fotografování používala tzv. výrovka nebo živé návnady. Stejně tak je v rozporu s tímto zákonem vyvolání stresových vlivů (např. dlouhodobé používání nahrávek ptačích hlasů za účelem zvýšení aktivity či vyvolání agresivní reakce na nahrávku).

2.6 ZÁKON O MYSLIVOSTI č. 449/2001 Sb.

Jak už vyplývá z názvu zákona, je tento určen zejména pro provoz myslivosti, upravuje chov a lov volně žijících druhů zvěře v mysliveckém pojetí (§§ 1, 2). Ve vztahu k fotografování jsou zejména důležité § 8 a § 9.

§ 8

Základní povinnosti

(1) Ochranou myslivosti se rozumí ochrana zvěře před nepříznivými vlivy prostředí, před nakažlivými nemocemi, před škodlivými zásahy lidí a před volně pobíhajícími domácími zvířaty; ochrana životních podmínek zvěře, zajištění klidu v honitbě a ochrana mysliveckých zařízení.

(2) Každý, kdo vstupuje se svou činností do přírody, si musí počínat tak, aby nedocházelo ke zbytečnému ohrožování nebo zraňování zvěře a k poškozování jejích životních podmínek.

§ 9

Omezení a zákazy dané v zájmu ochrany

(1) Je zakázáno plašit zvěř jakýmkoliv způsobem, s výjimkou opatření k zabránění škodám působeným zvěří a dovolených způsobů lovu. Dále je zakázáno rušit zvěř při hnízdění a kladení mláďat a provádět další činnosti záporně působící na život zvěře jako volně žijících živočichů, pokud nejde o činnosti při obhospodařování pozemků nebo o činnosti při návštěvách honiteb jako součástí krajiny.

(2) Rovněž je zakázáno poškozovat nebo ničit slániska, napajedla, zařízení pro příkrmování, pozorování a lov zvěře a další myslivecká zařízení. K jejich vybudování a umístění je nutný předchozí souhlas vlastníka honebního pozemku. Nedá-li žádný z vlastníků honebních pozemků v honitbě tento souhlas, rozhodne o umístění slániska, napajedla nebo zařízení pro příkrmování zvěře orgán státní správy myslivosti. Ustanovení zvláštních právních předpisů⁹⁾ tím nejsou dotčena.

(3) Na žádost uživatele honitby může orgán státní správy myslivosti, zejména v době hnízdění, kladení a odchovu mláďat nebo provádění lovů, nařídit přiměřené omezení nebo i zákaz vstupu do honitby nebo jejích částí, omezení jízdy koňmi a tažnými psy a omezení jiných sportovních nebo zájmových činností. Uvedená opatření se nevztahují na hospodářskou činnost vlastníků, popřípadě nájemců honebních pozemků.

(4) Orgán státní správy myslivosti spolupracuje s dalšími orgány státní správy, jimž jsou právnické i fyzické osoby povinny oznamovat konání hromadných akcí v přírodě,¹⁰⁾ a sděluje těmto orgánům požadavky potřebné k ochraně zvěře a jejích životních podmínek.

K dohledu nad dodržováním zákona o myslivosti je mimo jiné ustanovena i myslivecká stráž (§ 12) a v § 14 jsou uvedena i její oprávnění a v § 15 zase její povinnosti:

§ 14

Oprávnění myslivecké stráže

(1) Myslivecká stráž je oprávněna

- b) zastavit a prohlížet v honitbě a na účelových komunikacích¹⁷⁾ v honitbě dopravní prostředky včetně přepravovaných zavazadel, je-li důvodné podezření, že přepravují nebo obsahují neoprávněně nabytou zvěř, a za tím účelem požadovat předložení dokladu o nabytí zvěře,
 - c) zadržet osobu, kterou přistihne v honitbě při neoprávněném lovu nebo při jiné činnosti tímto zákonem zakázané, nebo osobu, kterou přistihne v honitbě se zakázanou loveckou výzbrojí anebo se střelnou zbraní, pokud nejde o osobu oprávněnou podle zvláštních právních předpisů držet střelnou zbraň i na honebních pozemcích, a neprodleně přivolat orgán Policie České republiky (dále jen "policie"),
- osoby uvedené v písmenech a) až d) jsou povinny výzvám či úkonům v nich uvedeným vyhovět, popřípadě jich uposlechnout,
- i) ukládat a vybírat pokuty v blokovém řízení za přestupky podle zvláštního právního předpisu,
 - j) vstupovat na pozemky v honitbě v rozsahu nezbytně nutném k výkonu funkce.

(3) Prohlídka dopravních prostředků a zavazadel podle odstavce 1 nesmí sledovat jiný zájem než zjištění, zda v těchto prostředcích a zavazadlech není neoprávněně nabytá zvěř.

§ 15

Povinnosti myslivecké stráže

(1) Myslivecká stráž je při své činnosti povinna

- a) prokázat se průkazem myslivecké stráže a nosit služební odznak,
- b) dohlížet na dodržování povinností spojených s ochranou myslivosti,

Dalším paragrafem, který se může týkat fotografování je i § 56:

§ 56

Náhrada škod způsobených na zvěři

Za škodu na zvěři odpovídá každý, kdo ji způsobil porušením právní povinnosti. Škodou na zvěři se rozumí zejména neoprávněný lov zvěře (pytláctví), úhyn zvěře, zničení hnízdišť, poškození nebo zničení prostředí nutného pro život zvěře a vypuštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu nebo narušit genofond geograficky původního druhu zvěře. Na náhradu škody má nárok uživatel honitby. Pro uplatnění nároku na náhradu této škody platí obecné předpisy.

(<http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=449%2F2001&number2=&name=&text=13.4.2011>)

Poslední částí jsou v § 64 pokuty za porušení zákona. V souhrnu zákona je jasné, že orgány státní správy myslivosti na žádost uživatelů mohou omezit či dokonce zakázat vstup do honitby či její části na určitou dobu, myslivecká stráž má oprávnění kontrolovat vozidla, která se v honitbě pohybují, může zadržet osobu, která tento zákon porušila a také uděluje pokuty. Jako je v zákoně o lesích uveden zákaz rušit ticho a klid, tak i zde je zakázáno plašit zvěř a provádět činnost, která má negativní vliv na prostředí. Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil, např. zničení hnízda.

2.7 VETERINÁRNÍ ZÁKON č. 166/1999 Sb., o veterinární péči

Tento zákon má pro fotografy vztah zejména k nakládání s živočišnými produkty, neboť předkládání uhynulých, usmrčených živočichů nebo částí jejich těl na tzv. újedě je v zinných obdobích velmi oblíbeným způsobem, jak fotografovanou zvěř nalákat na

určité místo. V tomto zákoně, jak je uvedeno v § 1, jsou zapracovány i předpisy Evropských společenství, kterými je Česká republika vázána.

§ 2

Veterinární péče

Veterinární péče podle tohoto zákona zahrnuje

- a) péči o zdraví zvířat a jeho ochranu, zejména předcházení vzniku a šíření onemocnění přenosných přímo nebo nepřímo mezi zvířaty vnímavých druhů (dále jen „nákaza“) a jiných onemocnění zvířat a jejich zdolávání, ochranu zdraví lidí před nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka,*
- d) ochranu životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s chovem zvířat, výrobou a zpracováváním živočišných produktů, jakož i ochranu zvířat a jejich produkce před riziky ze znečištěného životního prostředí,*
- e) veterinární asanaci,*
- f) dozor nad dodržováním povinností a požadavků stanovených k zajištění těchto úkolů tímto zákonem, zvláštními právními předpisy a předpisy Evropských společenství (státní veterinární dozor).*

§ 3

Základní pojmy

(1) Pro účely tohoto zákona se rozumí

- n) živočišnými produkty suroviny živočišného původu, a to všechny části těl zvířat, zejména maso, vnitřnosti, tuky, kůže, kosti, krev, žlázy s vnitřní sekrecí, rohy, parohy, paznehty, kopyta, vlna, srst, peří, také mléko, vejce, med a včelí vosk, jakož i výrobky z těchto surovin, které jsou určeny k výživě lidí a zvířat,*
- o) zdravotně nezávadnými živočišnými produkty živočišné produkce, které splňují požadavky na zdravotní nezávadnost stanovené tímto zákonem, zvláštními právními předpisy a předpisy Evropských společenství*

(2) Kde se v tomto zákoně mluví o zvířatech, rozumí se tím podle povahy věci a okolností též sperma, vaječné buňky, embrya, násadová vejce, oplodněné jikry a plemenivo včel.

(3) Kde se v tomto zákoně mluví o zvěřině, rozumí se tím pro účely tohoto zákona těla, jakož i všechny požitelné části těl volně žijící lovné zvěře

§ 39

(1) Veterinárními asanačními činnostmi jsou

- a) shromažďování (sběr), přeprava (svoz), neškodné odstraňování a další zpracovávání vedlejších živočišných produktů,*

(2) Veterinární asanační činnosti uvedené v odstavci 1 lze vykonávat jen na základě povolení příslušného orgánu veterinární správy.

(3) Vedlejší živočišné produkty, které nejsou vhodné ke krmení zvířat nebo k dalšímu zpracování, musí být bez průtahů neškodně odstraněny zahrabáním na určeném místě nebo

spálením, popřípadě neškodně odstraněny jiným, tímto zákonem a předpisy Evropských společenství stanoveným způsobem.

§ 40

(1) Chovatelé a osoby zacházející se živočišnými produkty jsou povinni zajistit neškodné odstranění vedlejších živočišných produktů, které vzniknou v souvislosti s jejich činností nebo v jejich zařízení.

Není-li stanoveno jinak, jsou povinni

- a) hlásit neprodleně výskyt vedlejších živočišných produktů osobě, která provádí jejich shromažďování (sběr) a přepravu (svoz). Ohlašovací povinnost nemá chovatel nebo osoba zacházející se živočišnými produkty, pokud se s osobou, jíž byl povolen výkon veterinární asanační činnosti, dohodla na pravidelném (turnusovém) svozu vedlejších živočišných produktů,
- d) předávat vedlejší živočišné produkty osobě, která provádí jejich shromažďování (sběr) a přepravu (svoz), poskytovat jí k tomu nezbytnou součinnost a pomoc, zejména při přibližování kadáverů na místa přístupná dopravním prostředkům a při jejich nakládání, a platit jí za přepravu a neškodné odstraňování a další zpracovávání vedlejších živočišných produktů sjednanou cenu.

(3) Není-li znám chovatel, má ohlašovací povinnost podle odstavce 1 písm. a) ten, komu náleží nebo kdo spravuje místo nálezu kadáveru. V tomto případě hradí náklady neškodného odstranění kadáveru obec.

(4) Nerozhodl-li příslušný orgán veterinární správy z nálezových důvodů jinak, může chovatel sám na vlastním pozemku neškodně odstranit kadáver zvířete v zájmovém chovu, pokud tento kadáver nepochází ze zvířete náležejícího mezi přežvýkavce nebo prasata, anebo ze zvířete nemocného nebezpečnou nákazou nebo podezřelého z této nákazy. Neškodným odstraněním se v tomto případě rozumí zahrabání na místě vhodném z hlediska ochrany zdraví lidí a zvířat a ochrany životního prostředí, a to do hloubky nejméně 80 cm s použitím dezinfekčních prostředků. Kadáver koně v zájmovém chovu může chovatel neškodně odstranit sám na vlastním pozemku jen se souhlasem krajské veterinární správy a za podmínek jí stanovených.

(<http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=166%2F1999&number2=&name=&text=13.4.2011>)

Z těchto paragrafů vyplývá, že předkládání mrtvých živočichů nebo částí jejich těl na újeď je v rozporu s tímto zákonem, i když jenom pro chovatele nebo osoby, které se živočišnými produkty zacházejí, neboť chovatelé a osoby zacházející se živočišnými produkty jsou povinni zajistit neškodné odstranění vedlejších živočišných produktů. V poslední části zákona jsou uvedeny i přestupky a sankce za ně.

2.8 STAVEBNÍ ZÁKON č. 183/2006 Sb.

Ač se to na první pohled nezdá, tak i stavební zákon má některá ustanovení, která se mohou týkat fotografování. Při stavbě trvalých krytů, napajedel nebo krmných zařízení se mohou určité paragrafy na tyto stavby vztahovat.

§ 2

Základní pojmy

(3) Stavbou se rozumí veškerá stavební díla, která vznikají stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání. Dočasná stavba je stavba, u které stavební úřad předem omezí dobu jejího trvání. Stavba, která slouží reklamním účelům, je stavba pro reklamu.

(4) Pokud se v tomto zákoně používá pojmu stavba, rozumí se tím podle okolností i její část nebo změna dokončené stavby.

§ 3

(1) Terénní úpravou se pro účely tohoto zákona rozumí zemní práce a změny terénu, jimiž se podstatně mění vzhled prostředí nebo odtokové poměry, těžební a jim podobné a s nimi související práce, nejedná-li se o hornickou činnost nebo činnost prováděnou hornickým způsobem, například skladovací a odstavné plochy, násypy, zavážky, úpravy pozemků pro zřízení hřišť a sportovišť, těžební práce na povrchu.

§ 103

Stavby, terénní úpravy, zařízení a udržovací práce nevyžadující stavební povolení ani ohlášení

(1) Stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu nevyžadují

a) budovy, a to

1. stavby o jednom nadzemním podlaží do 25 m² zastavěné plochy a do 5 m výšky, nepodsklepené, jestliže neobsahují pobytové místnosti, hygienická zařízení ani vytápění, neslouží k ustájení zvířat a nejde o sklady hořlavých kapalin a hořlavých plynů;
2. stavby pro zemědělství o jednom nadzemním podlaží do 70 m² zastavěné plochy a do 5 m výšky, nepodsklepené, s výjimkou staveb pro ustájení zvířat, pro chovatelství a zemědělských staveb, které mají sloužit pro skladování a zpracování hořlavých látek (např. seníky, sušičky, sklady hořlavých kapalin, sklady chemických hnojiv);
3. stavby pro plnění funkcí lesa do 70 m² zastavěné plochy a do 5 m výšky, bez podsklepení;

f) terénní úpravy a zařízení malého rozsahu, a to

1. úpravy terénu, násypy a výkopy do 1,5 m výšky nebo hloubky, pokud nejsou větší než 300 m² a nehraničí s veřejnými pozemními komunikacemi a veřejnými prostranstvími

g) ostatní stavby a zařízení, a to

3. přenosná zařízení, konstrukce a lešení;

§ 104

Ohlašování jednoduchých staveb, terénních úprav, zařízení a udržovacích prací

(1) K provedení jednoduchých staveb uvedených v odstavci 2 písm. a) až d), jejichž návrh je v souladu s obecnými požadavky na výstavbu, s územně plánovací informací (§ 21), které jsou umístěny v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, poměry v území se jimi podstatně nemění a které nevyžadují nové nároky na dopravní a technickou infrastrukturu, stačí ohlášení bez předchozího územního rozhodnutí nebo územního souhlasu. Spolu s ohlášením stavebník stavebnímu úřadu doloží, že o svém stavebním záměru prokazatelně informoval vlastníky sousedních pozemků a staveb na nich; ti mohou příslušnému stavebnímu úřadu

oznámit své případné námitky proti stavbě do 15 dnů ode dne, kdy byli stavebníkem informováni.

(3) Ohlášení nevyžadují jednoduché stavby, terénní úpravy a zařízení, u kterých to stavební úřad podle § 78 odst. 2 stanovil.

(http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/s.155/701?PC_8411_name=stavebn%C3%AD%20z%C3%A1kon&PC_8411_l=183/2006&PC_8411_ps=50#10821 13.4.2011)

Z uvedených paragrafů vyplývá, že jednoduché stavby malých rozměrů do 25 m² a výšky 5 m, jakými jsou běžné kryty pro fotografování, žádné stavební povolení nebo ohlášení nepotřebují. Jde pouze o domluvu s majitelem pozemku. Při tvorbě větších napajedel nebo větších terénních úprav je nutné toto ohlásit příslušnému stavebnímu úřadu.

2.9 TRESTNÍ ZÁKON č. 40/2009 Sb.

Jen v tomto zákoně jsou uvedené trestné činy, trestnost činů a sankce za spáchání trestného činu. Proto je přinejmenším vhodné znát některé pojmy a ustanovení.

§ 12

Zásada zákonnosti a zásada subsidiarity trestní represe

(1) Jen trestní zákon vymezuje trestné činy a stanoví trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit.

(2) Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

§ 13

Trestný čin

(1) Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

(2) K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

§ 14

Přečiny a zločiny

(1) Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny.

(2) Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

§ 15

Úmysl

(1) Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

- a) chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, nebo*
- b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.*

(2) Srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.

§ 16

Nedbalost

(1) Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel

- a) věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo*
- b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*

§ 18

Omyl skutkový

(1) Kdo při spáchání činu nezná ani nepředpokládá jako možnou skutkovou okolnost, která je znakem trestného činu, nejedná úmyslně; tím není dotčena odpovědnost za trestný čin spáchaný z nedbalosti.

(2) Kdo při spáchání činu mylně předpokládá skutkové okolnosti, které by naplňovaly znaky mírnějšího úmyslného trestného činu, bude potrestán jen za tento mírnější trestný čin, nejde-li o trestný čin spáchaný z nedbalosti.

(3) Kdo při spáchání činu mylně předpokládá skutkové okolnosti, které by naplňovaly znaky přísnějšího úmyslného trestného činu, bude potrestán za pokus tohoto přísnějšího trestného činu.

(4) Kdo při spáchání činu mylně předpokládá skutkovou okolnost, která vylučuje jeho protiprávnost, nejedná úmyslně; tím není dotčena odpovědnost za trestný čin spáchaný z nedbalosti.

§ 19

Omyl právní

(1) Kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat.

(2) Omylu bylo možno se vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží.

§ 22

Pachatel

(1) *Pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.*

(2) *Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepříčetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně. Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil takové osoby, která nejednala ve zvláštním úmyslu či z pohnutky předpokládané zákonem; v těchto případech není vyloučena trestní odpovědnost takové osoby za jiný trestný čin, který tímto jednáním spáchala.*

§ 23

Spolupachatel

Byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).

§ 24

Účastník

- (1) *Účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu je, kdo úmyslně*
- a) spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil (organizátor),*
 - b) vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin (návodce), nebo*
 - c) umožnil nebo usnadnil jinému spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, utvrzováním v předsevzetí nebo slibem přispět po trestném činu (pomocník).*

§ 111

K pojmu trestného činu

Trestným činem se rozumí jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.

§ 112

Opomenutí

Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel povinen podle jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, v důsledku dobrovolného převzetí povinnosti konat nebo vyplývala-li taková jeho zvláštní povinnost z jeho předchozího ohrožujícího jednání anebo k němuž byl z jiného důvodu podle okolností a svých poměrů povinen.

§ 113

K pojmu pachatele

Pachatelem se rozumí, nevyplývá-li z jednotlivého ustanovení trestního zákona něco jiného, i spolupachatel a účastník.

§ 134

Věc a jiná majetková hodnota

(1) Věcí se rozumí i ovladatelná přírodní síla. Ustanovení o věcech se vztahují i na živá zvířata, zpracované oddělené části lidského těla, peněžní prostředky na účtu a na cenné papíry, nevyplyvá-li z jednotlivých ustanovení trestního zákona něco jiného.

Další část je věnovaná paragrafovému znění jednotlivých činů. K fotografování se mohou vztahovat zejména trestné činy proti majetku:

- § 228 *Poškození cizí věci,*
- § 229 *Zneužívání vlastnictví,*

a pak v Hlavě VIII. trestné činy proti životnímu prostředí:

- § 293 *Poškození a ohrožení životního prostředí,*
- § 294 *Poškození a ohrožení životního,*
- § 298 *Neoprávněné nakládání s odpady,*
- § 299 *Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami,*
- § 300 *Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti,*
- § 301 *Odnímání nebo ničení živočichů a rostlin*
- § 306 *Šíření nakažlivé nemoci zvířat*

(http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_l=40/2009&PC_8411_ps=50&PC_8411_text=trestn%C3%BD%20%C4%8Din#1082113.4.2011)

Vzhledem k tomu, že ke spáchání trestného činu je v naprosté většině potřeba úmyslného zavinění, prokazování trestných činů je obtížnější a protože následky činů musí být většího rozsahu, tak se fotografové spíše setkají s následujícím zákonem – zákonem o přestupcích.

2.10 ZÁKON O PŘESTUPCÍCH č. 200/1990 Sb.

§ 2

Pojem přestupku

(1) Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přešupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.

(2) Přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací

- a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem nebo
- b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.

§ 3

K odpovědnosti za přešupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.

§ 4

(1) Přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel

- a) věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí nebo
- b) nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

(2) Přestupek je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

- a) chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo
- b) věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, byl s tím srozuměn.

(3) Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých osobních poměrů povinen.

§ 15

(1) Propadnutí věci lze uložit, jestliže věc náleží pachateli a věc

- a) byla ke spáchání přestupku užita nebo určena, anebo

(2) Propadnutí věci nelze uložit, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

Z jednotlivých přestupků je možné k fotografování zvířat vztáhnout následující paragrafy:

- § 29a Přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst
- § 35 Přestupky na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství
- § 45 Přestupky na úseku ochrany životního prostředí

- § 46 *Ostatní přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě*
- § 47
- § 50 *Přestupky proti majetku*

(<http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=200%2F1990&number2=&name=&text=restn%C3%BD+%C4%8Din> 13.4.2011)

K přestupku tedy není nutné úmyslné zavinění, ale postačí pouze nedbalostní jednání, pokud není výslovně úmyslné jednání vyžadováno. To je významný rozdíl proti trestnému činu. A k nedbalostnímu jednání stačí i nevědomost v případě, že přestupce vědět měl. Za přestupek lze udělit mimo jiné pokutu, ale i třeba propadnutí věci, se kterou byl přestupek spáchán.

3. FOTOGRAFOVÁNÍ

3.1 ZÁKLADY FOTOGRAFOVÁNÍ

Fotografování se dá velmi dobře srovnat s lovem, neboť se vlastně jedná o lov beze zbraně. Pocit, který zažívá lovec při lovu zvěře, napětí a vzrušení před výstřelem lze zažít i za objektivem fotoaparátu. Stejně jako lovec se musí fotograf ke svému cíli nepozorovaně přiblížit a počkat si na správný okamžik, aby zvíře nevyplašil. I fotoaparát má spoušť, stejně jako lovecká zbraň, stejně jako ukvapená rána tak i předčasné zmáčknutí spouště fotoaparátu zvíře zradí. A stejně jako po vydařeném lovu zažívá lovec pocit uspokojení a dobře odvedené práce, tak i fotograf se raduje ze svých fotografií. Oba se pak svými úspěšnými lovy chlubí, jeden trofejí a druhý fotografií.

Ke zdárnému fotolovu patří v první řadě zvládnutí fotografické techniky a to jak po stránce ovládání fotoaparátu, tak i techniky snímání. Druhou podmínkou je znalost zvěře, jejích zvyků a prostředí, ve kterém žije. Třetí podmínkou je znalost základních zákonů, vztahující se k pohybu a pobytu v přírodě a k živočichům – viz kapitola 2.

Fotografické techniky je nepřehledné množství a v současné době naprostá většina fotografů používá digitální přístroje a kinofilmové aparáty téměř vymizely. V současné nabídce jsou digitální kompaktní fotoaparáty, tzv. elektronické EVF zrcadlovky a jednooké digitální zrcadlovky. Digitální kompakty jsou sice nejmenší a nejlevnější, ale to jsou jejich jediné výhody. Pak už mají pouze nevýhody a to zásadní s ohledem na focení divoké zvěře. Doba od náběhu od zapnutí fotoaparátu do jeho připravenosti je často více než vteřina, jejich ostření je pomalejší, reakce spouště po zmáčknutí v řádech vteřin (tzv. prodleva) vylučuje jejich použití pro zaznamenání rychlých a nenadálých

akcí, velikost snímacího čipu je velmi malá, od 1/3.6"(4x3mm) až do 1/1.8" (cca 7x5mm - <http://www.digineff.cz/art/cojeto/041117snimace.html>, 13.4.2011) a tím dochází k neúměrnému nárůstu šumu (rušivé „zrno“) při nastavení citlivosti vyšších než 400 ISO a tím pádem nelze fotografovat při snížené hladině světla, například v lese. Fyzická velikost snímače je tedy důležitý faktor určující výslednou kvalitu obrazu. Frekvence snímání je většinou 2 nebo 3 snímky za vteřinu, což je také hluboko pod průměrem elektronických a jednookých zrcadlovek. V neposlední řadě jejich ohnisko na dlouhém konci zřídka dosahuje hodnot potřebných pro dobré přiblížení fotografovaného divokého zvířete. Přidanou hodnotou je možnost nahrávat fotoaparátem videosekvence.

Druhou možností jsou tzv. nepravé, EVF (electronic view finder) zrcadlovky (LINDNER, TŮMA, MYŠKA, 2005). Jedná se o přístroje ve středních cenových hladinách (tj. kolem 10.000 Kč v r. 2010), které mají elektronický hledáček a nemají výměnné objektivy. Jsou větší než digitální kompakty a menší než jednooké zrcadlovky, jejich ohnisko na dlouhém konci dosahuje hodnot teleobjektivů u zrcadlovek (i přes 300 mm), použitý snímací čip je také větší (typ 2/3" tj. 8.8x6.6mm a 1" tj. 12.8x9.6mm - <http://www.digineff.cz/art/cojeto/041117snimace.html>, 13.4.2011) a lze tedy použít i vyšších citlivostí (reálně do 400 – 640 ISO), rychlost ostření je větší, prodleva spouště je kratší. Výhodou jsou výklopné displeje, které umožňují fotografovat z různých úhlů. Také se rozšiřuje možnost nahrávání videa pomocí fotoaparátu a to až ve full HD rozlišení.

Ale pro opravdu smysluplnou wildlife fotografii zvěře je nejvhodnější D-SLR (digital single lens reflex) - jednooká digitální zrcadlovka (LINDNER, TŮMA, MYŠKA, 2005), která i přes své zápory, mezi které patří zejména větší hmotnost a vyšší cena, má oproti výše zmíněným přístrojům jednoznačné výhody. Mnohé zrcadlovky středních a vyšších řad jsou přímo výrobci určeny pro nejnáročnější práci v terénu, neboť mají voděodolné tělo z lehkých kovových slitin, velký obrazový snímač (typ DX, APS, APC, FX, FF o rozměrech od 23,6 x 15,8 mm do 36,0x23,9 mm) (<http://www.digineff.cz/art/cojeto/041117snimace.html>, 13.4.2011), se kterým lze bez obav používat i citlivosti přes 1600 ISO či vysoce sofistikované ostřicí mechanismy, které dokážou průběžně ostřit i rychle se pohybující objekty. Start fotoaparátu a prodleva spouště je u zrcadlovek v řádech setin vteřiny a rychlost snímání dosahuje až 11 snímků za vteřinu. Další výhodou zrcadlovek je možnost výměny objektivů, neboť většinou se fotí jiným ohniskem jelení zvěř a jiným ptáci na krmítku. S posledními modely zrcadlovek lze již také nahrávat video a zároveň fotit.

Objektivy potřebné pro focení volně žijících živočichů patří mezi teleobjektivy. Základním ohniskem pro tento druh fotografie je 300 mm. Vhodné jsou zoomové objektivy (70-300mm, 100-300mm) nebo pevné objektivy. K fotografování menších ptáků jsou vhodnější objektivy s ještě delším ohniskem (400, 500, 600, 800 mm). Ty jsou však již ve většině případů ve vyšších cenových relacích v řádech desítek až stovek tisíc korun. S některými objektivy je proto možné používat i extendery či telekonvertory, které po nasazení na objektivy prodlužují ohniskovou vzdálenost a tím zvětšují fotografovaný objekt. Výhodou je nižší cena proti samotným objektivům,

naopak nevýhodou je to, že pro focení vyžadují více světla, neboť zvyšují hodnotu clony a také s některými objektivy nefunguje automatické ostření (GOMERSALL, 2005).

Velmi vhodným příslušenstvím je stativ a stativová hlava. Stativy mohou být z různých materiálů od dřevěných a hliníkových až po nejmodernější čedičové či karbonové. Mezi nejlevnější patří hliníkové a naopak nejdražší jsou nejkvalitnější karbonové stativy. Nejlepší poměr kvalita/cena vykazují čedičové stativy, které jsou dosti tuhé, schopné pohlcovat vibrace a s dostatečnou nosností. Proti karbonovým stativům jsou levnější, ale těžší. Na stativ patří stativová hlava, na kterou se upíná samotný fotoaparát. Lze využívat kulové, třicestné hlavy, dvoucestné videohlavy nebo hlavy typu Gimball. Videohlavy umožňují pohybovat upnutým fotoaparátem pouze v horizontálním a vertikálním směru, takže nelze fotoaparát stavět na výšku. Třicestná hlava přidává možnost stavět fotoaparát na výšku s kulovou hlavou lze nastavit libovolnou pozici. Hlavy typu Gimball jsou výkyvné, kolíbkové hlavy určené výhradně pro těžké superteleobjektivy s ohniskem 400 mm a více. Každý typ má své výhody i nevýhody. Při fotografování na šoulačce lze využít monopod, což je vlastně pouze jedna noha stativu s malou stativovou hlavou. Při fotografování z opravdu nízké úrovně země je možné položit fotoaparát přímo na tzv. „beanbag“, což je většinou plátěný sáček naplněný pískem, fazolemi, rýží, zrním nebo podobným materiálem (GOMERSALL, 2005).

3.2 FOTOGRAFOVÁNÍ PODLE DRUHU ZVĚŘE

Množství živočichů, které žijí v České republice je odhadováno u obratlovců včetně ryb asi na 300 druhů a u bezobratlých se odhaduje asi na 40.000 druhů (http://envis.praha-mesto.cz/rocenky/CHRUZEMI/cr2_cztx/CHU-ZVIR.htm, 13.4.2011). Z toho mezi zvěř je v rámci zákona o myslivosti zařazeno 43 druhů ptáků a 26 druhů savců (zákon o myslivosti). A každý druh má jiné nároky na prostředí, jiné vzorce chování, jiné období říje či námluv a taky jinak vyvinuté smysly. Obecně lze říci, že ptáci mají vysoce vyvinutý zrak a sluch, čich mají nejméně vyvinutý a u savců je právě čich tím nejcitlivějším smyslem spolu se sluchem. Ale jako všude jsou i tady výjimky (PENZUM, 2011).

3.2.1 JELEN LESNÍ (*Cervus elaphus*)

Královskou zvěří našich lesů je bezesporu jelen lesní. Snem snad každého lovce, ať už s puškou nebo fotoaparátem, je ulovit tu svou jelení trofej. Jelení zvěř je naší největší lovnou zvěří a jelení říje patří mezi lovecky nejvyhledávanější a nejatraktivnější období roku. Ulovit jelena je ovšem skutečně těžká věc. Jelen má vysoce vyvinutý čich a sluch, mezi myslivci se dokonce říká, že to co muflon vidí a daněk slyší to jelen cítí. Zrak jelení zvěře je na úrovni lidského, takže jestliže jelena vidí člověk, tak jelen vidí

člověka. Proto je potřeba znát zvyky zvěře, místa jejího pastvení, dobu pastvení, říjiště, kaliště a podobně.

Jelen lesní se vyskytuje zejména v pohraniční, Brdech, na Českomoravské vysočině a v zalesněných oblastech Moravy. Současné početní stavy se odhadují mezi 24. a 27. tisíc kusů. Říje probíhá od poloviny září a na některých místech až do konce října, její průběh je velmi ovlivňován počasím. Nejhlasitější říje probíhá za mrazivých a jasných rán, naopak při teplém či deštivém počasí troubí jeleni pouze minimálně (VACH a kol., 2010). Shazování paroží je v období od konce února do dubna a staří jeleni shazují dříve než mladší, vytloukání nových parohů probíhá od konce června do srpna. Kladení mláďat připadá na začátek června (PENZUM, 2011). V každém z těchto období se zvěř chová jinak. Ale pro fotografa je nejdůležitější dostat se ke zvěři tak, aby o něm zvěř nevěděla a svou přítomností jí nerušit. Existuje několik možností, které jsou vhodné pro většinu zvěře.

První jsou myslivecká zařízení určená pro lov, tj. posedy, kazatelny, žebříky. Tato zařízení jsou na místech, kam zvěř chodí, přístupové cesty jsou většinou upravené a udržované, zařízení jsou ve výšce několika metrů nad zemí, takže lidský pach je unášen ve výšce a padá k zemi větší vzdálenosti a tím zmenšuje pravděpodobnost, že zvěř člověka navětrí. Nevýhodou bývá to, že v místech lovu je zvěř velmi plachá a často jí hluk závěrky fotoaparátu zradí. Fotografie vzniklé z posedů jsou pořízeny z nadhledu, takže dominantní část fotografie většinou zabírá hřbet a to dojem z fotografie kazí, neboť chybí pohled z očí do očí. Fotografie typu z očí do očí jsou velmi působivé, neboť divák má pocit, že je v kontaktu se zvířetem, že jsou na stejné úrovni. K pořízení těchto snímků je však nutné fotit právě z úrovně očí nebo z mírného podhledu. A toho nelze, až na výjimky, dosáhnout z posedů. Proto je nutné fotit ze země.

Jedním ze způsobů, jak toho dosáhnout, je postavit kryt. Kryt může být pevný nebo přenosný. Každý má své výhody a své nevýhody. Pevný kryt se staví v místech, kde se zvěř pravidelně vyskytuje, ať už to jsou pastevní plochy, každoroční říjiště, místa, kam se předkládá potrava nebo chodníky. K výrobě se používají přírodní materiály, které se v okolí vyskytují (větve, klest, chvojí, rákos), lze jej vhodně zakomponovat do krajiny a zvěř si na něj velice rychle zvykne (příkladem jsou tetřívčí boudy). Nevýhodou je právě to, že je nepřenosný. U přenosného krytu je výhodou jeho mobilita a nevýhodou fakt, že každý nový objekt v okolí může zvěř vyrušovat, i když se dnes výrobci snaží o různé druhy kamufláží krytů, které napodobují přírodní materiály (STACH, 2007)

Jinou možností je způsob mysliveckého šoulání, kdy se pomalu jde terénem, sledují se stopy, pobytové znaky a naslouchá se zvukům. V době říje se jelení zvěř dá tímto způsobem velmi dobře našoulat, neboť trubení jelenů je slyšet velmi daleko, stejně jako válení jelena v kališti, otloukání parohů o stromky nebo hluk souboje. Při těchto činnostech jsou jeleni často soustředěni jenom na tu konkrétní činnost a jejich

pozornost může být snížena, což dovoluje snáze se přiblížit na menší vzdálenost. V tuto dobu jsou hlavními hlídači laně, které má jelen kolem sebe a proto je velmi důležité o nich vědět. Hlídání větru je samozřejmě nutnost. K tomu se velmi hodí dětský bublifuk, neboť vyfouklé bubliny letí po větru, vydrží ve vzduchu dlouhou dobu a lze podle nich vysledovat, odkud fouká a kam se vítr stáčí (STACH, 2007). Nutné je i oblečení bez výrazných barev a maskování obličeje, neboť lidskou tvář zvěř rozeznává na velikou vzdálenost.

Mimo období říje se laně s kolouchy drží odděleně od jelenů, kteří vytváří samčí stáda, a pouze staří jeleni III. věkových tříd (9 a více let) jsou samotáři (PENZUM, 2011). V tuto dobu se zvěř chová tiše, bez výraznějších hlasových projevů, pouze v případě, že jsou nejistí nebo cítí nebezpečí, vydávají silné bekavé zvuky, tzv. bákání. Na pastvu vychází většinou po soumraku a do houštin zatahuje ještě před rozedněním, zejména v oblastech se silným tlakem ze strany člověka. V zimním období, za vysoké sněhové pokrývky, se zvěř zdržuje v okolí příkrmovacích zařízení ve společných tlupách bez rozdílu pohlaví, takže se dá využít i toto zařízení jako úkryt. Vzhledem k tomu, že v tomto období je ale zvěř velmi náchylná na vyrušování a může dojít i k umrtví, tak není vhodné zvěř nijak rušit, byť i neúmyslně a fotografování odložit na jarní období, nebo fotit zvěř, která je na přítomnost člověka zvyklá, například v malých obůrkách nebo farmových chovech. To platí i o době kladení mláďat.

3.2.2 SRNEC OBECNÝ (*Capreolus capreolus*)

Nejpočetnější spárkatou zvěří je zvěř srnčí. Její rozšíření je prakticky po celém území České republiky a její početní stavy rostou. Ze smyslů má srnčí zvěř nejvyvinutější čich a sluch, naopak zrak je slabší než u člověka, i když pohyb zaznamenává velmi dobře. S příznivým větrem se lze ke zvěři dostat na krátkou vzdálenost i bez většího krytí, stačí vhodné oblečení se zakrytím obličeje jako u jelení zvěře, pohybovat pomalu a být příkrčený. Vhodné je i používání krytů, neboť zvěř má svá pravidelná pastevní místa. Srnčí zvěř lze fotit celoročně, i když v zimním období a v době kladení mláďat (konec května, začátek června – PENZUM, 2011) je také vhodné omezit pohyb v přírodě s ohledem na rušení zvěře. Většinou od září se srnčí zvěř začíná spojovat do tlup, které přetrvávají celou zimu a během března se rozpadají. Starší srnci začínají obsazovat svá teritoria a vyhánějí mladší a slabší srnce. Může docházet i k soubojům o území. Toto období končí koncem května, kdy se okrsky ustálí. Opět nejatraktivnější období je srnčí říje, která probíhá od poloviny července do poloviny srpna, s vrcholem od 1. do 8. srpna (VACH a kol., 2010). Srnec honí srnu i několik hodin či dní s přestávkami a pastvením. Během vrcholu říje lze pozorovat honičky po celý den. V této době lze přivábit srnce i na vzdálenost pouhých několika metrů napodobováním hlasů buď srny nebo srncete. U srnčí zvěře je až 12 pastevních cyklů za den, takže je jí možno pozorovat prakticky v jakoukoli denní dobu, ale všeobecně

nejvhodnější světelné podmínky jsou ráno a podvečer. Dospělým srncům začínají růst parůžky většinou v prosinci, vytlouká od konce března až do května a shazuje během října a listopadu (PENZUM, 2011)

3.2.3 PRASE DIVOKÉ (*Sus scrofa*)

Určitě nejdiskutovanější zvěř je zvěř černá. Její populace velice prudce narostla a stav, že za Marie Terezie se černá zvěř vyskytovala pouze v oborách, je skoro neuvěřitelný. Dnes je rozšířena po celém území a dokonce se přizpůsobila i životu ve městech. Oproti roku 1950 vzrostly jarní kmenové stavy do r. 2000 96x z 447 ks na více než 42 tisíc volně žijících kusů (PENZUM, 2011). Prase divoké je velice inteligentní a opatrné zvíře s velice jemným čichem a sluchem, zrak je slabší. Vyfotografovat divoké prase ve volné přírodě je skutečně velmi obtížné, neboť je téměř výhradně zvěř s nočním způsobem života, přes den jsou aktivní pouze v oblastech, kde se neloví, např. města nebo příměstské aglomerace (HESPELER, 2004). Rodinné tlupy, tvořené vodící bachyní se selaty a lončáky bývají zalehlé v hustých křoviscích, rákosí nebo v polích s vysokými zemědělskými plodinami. Staří kňouři žijí osamoceně, pouze v době chrutí (od listopadu do ledna) vyhledávají bachyně a svádí tvrdé souboje (ČERVENÝ a kol., 2004). V tomto období je možné je spatřit přes den i mimo obory. Vzhledem k tomu, že je černá zvěř pod silným loveckým tlakem, tak je i velmi opatrná a každý nezvyklý zvuk, např. klapnutí závěrky fotoaparátu, ji zradí. Proto je nutné zvěř fotit v místech s nižším pohybem osob, v místech, kde se neprovádí lov, popř. na místech, kam se klade potrava. Než se začne fotografovat, tak je třeba zvíře sledovat, jak se chová, nechat ji uklidnit, brát krmení a pak vyfotit jeden snímek. Poté vyčkat, jak se zvěř zachová, jestli zvuk závěrky ruší nebo je klidná. Většinou na první zvuk reaguje tím, že přestane žrát a větví a hledí ve směru zvuku. V tuto chvíli je třeba být nehybný a úplně v klidu. Po chvíli, když zvěř nic neobvyklého neobjeví, se začne znovu věnovat krmení a může se udělat další snímek. Opět udělat pouze jeden snímek, neboť se zvěř znovu začne zajímat o okolí. To se může opakovat několikrát, ale většinou ve třetí sérii už zvěř zvuk fotoaparátu nevnímá a věnuje se krmení (STACH, 2007). S ohledem na náročnost fotografování černé zvěře ve volné přírodě, vzniká naprostá většina fotografií v uzavřených oborách, kde je zvěř úplně nebo částečně na člověka navyklá.

3.2.4 DANĚK EVROPSKÝ (*Dama dama*)

Velmi atraktivní zvěř je daněk. Daněk není naše původní zvěř, objevil se až v 15. století a byl typickou oborní zvěř. I dnes se chová většinou v oborách, kde je zvyklý na přítomnost člověka. Ve volné přírodě zřídka vystupuje nad 500 m n.m. (ČERVENÝ a kol., 2004). Je to zvěř plachá s velmi dobrým čichem, sluchem a zrak je

slabší. V klidných oblastech je zvěř s denní aktivitou, v místech, kde je rušena, bývá noční zvěř. Mimo říji tvoří velké samčí a samičí tlupy. Starší daňci shazují paroží od dubna, mladší pak během května, v srpnu až září dochází k vytloukání (PENZUM, 2011). Říje probíhá po jelení od října do listopadu a daňci se v tuto dobu ozývají tzv. rocháním. Mají své místo, kam za nimi dochází daněly a toto místo si hájí před ostatními samci a to často v přímých soubojích. Je to zároveň vhodné místo pro fotografování ať z krytu nebo našouláním. Je mnoho míst, kde lze dančí zvěř v oborách velmi snadno fotit a tak většina fotografií vzniká právě v oborách.

3.2.5 MUFLON (*Ovis musimon*)

Dalším nepůvodním druhem je muflon. O jeho původu se dodnes vedou diskuze, jestli je potomkem zdivočelých ovcí nebo má samostatný vývoj. U nás žije od začátku 19. století, nejprve výhradně v oborách a dnes jak v oborách, tak ve volnosti. Ve volnosti je zvěř opět velmi plachá s vynikajícím zrakem a čichem. Sluch je slabší. Žije ve stádech, které vodí stará muflonka a staří berani jsou samotáři (ČERVENÝ a kol., 2004). S ohledem na vynikající zrak je nutné při fotografování dbát o to, aby kryt co nejvíce splynul s okolím a do krytu nebylo vidět, neboť každý pohyb zvěř může zradit. Atraktivní mufloní říje probíhá během a těsně po dančí říji a je provázena často souboji beranů, kteří se skloněnými hlavami sráží. Mladá muflončata se objevují již v březnu a během dubna. Z mysliveckého hlediska je zvěř velice ceněnou, neboť našel ve našich zemích výborné podmínky a dosahuje zde světových trofejí.

3.2.6 LIŠKA OBECNÁ (*Vulpes vulpes*)

Nejběžnější divoce žijící šelmou je liška. Ač je celoročně lovena, její stavy se nijak nesnižují a trvale obývá už i velká města. Mezi skutečně vytríbené smysly patří sluch a čich, zrak je také velmi dobrý. Právě proto, že je pod silným loveckým tlakem, stala téměř výlučně nočním lovcem a za denního světla vychází pouze v období kaňkování, v době intenzivního shánění potravy pro mláďata, v době zimní nouze a za slunných zimních dnů (ČERVENÝ a kol., 2004). Nejsnáze lze lišku fotografovat právě v těchto obdobích, kdy je možné ji i navábit pomocí vřeštidla, myškovacky nebo napodobením ptačího křiku a v době kaňkování (od ledna do března) i liščího skolení. Když se podaří objevit myškující lišku nebo lišku, která je zalehlá a vyhřívá se na sluníčku, je možné se opatrně přiblížit na vzdálenost i několika metrů. Liščata se fotografují snáze, neboť jsou hravá a přirozeně zvědavá. V okolí nory pobíhají i přes den a snadněji si zvykají na přítomnost cizích předmětů a krytu. Nesmí se však zradit liška, neboť je schopná celou rodinu přestěhovat na jiné místo. V zimních měsících se fotí na újedi.

3.2.7 VLK OBECNÝ (*Canis lupus*)

Uvidět ve volné přírodě vlka je v České republice je téměř nemožné, i když se zde na několika místech vyskytuje (pravidelně Beskydy, zatoulanci i Šumava). A i v těchto oblastech jej vidělo jenom pár lidí. Vlk je naše největší psovité šelma, má výborně vyvinutý čich a sluch, zrak je slabší. Žije v rodinných skupinách vedených dominantním alfa párem. Jedna rodina má rozsáhlé teritorium a za noc je schopná urazit desítky kilometrů (ČERVENÝ a kol., 2004). Vzhledem k tomu, že je to zvěř velice plachá, hlavně s noční aktivitou, je focení vlka ve volné přírodě téměř nemožné a naprostá většina fotografií vlků pochází ze zahraničí, popř. se jedná o zvířata v lidské péči. Přítomnost vlků se zjišťuje zejména podle pobyťových znaků, jako jsou stopy, zbytky ulovené kořisti či trus. Ke zdokumentování výskytu lze použít i tzv. fotopast, což je fotoaparát, který je nastaven, aby samostatně exponoval (bez přítomnosti obsluhy) při pohybu před objektivem a to i v nočních hodinách, popř. může nahrávat i videozáznamy (<http://hubertshooting.cz/clanky/fotopasti.html>).

3.2.8 RYS OSTROVID (*Lynx lynx*)

Největší kočkovitou šelmou je u nás rys. Díky programům na jeho reintrodukci se opět objevil na Šumavě, kde se i úspěšně rozmnožuje a proniká odtud do vnitrozemí, v Beskydech je populace doplňována migrací ze Slovenska, dále se vyskytuje v NP České Švýcarsko a v Jeseníkách. Stejně jako vlk i rys je zvíře s převážně noční aktivitou, akční rádius je menší, ale i přesto dokáže za noc ujít i více než 10 kilometrů (PENZUM, 2011). Samci žijí samotářsky, pár žije společně pouze krátkou dobu v době námluv a páření (únor, březen), o kořata se stará pouze samice. Fotografování je opět velmi obtížné, neboť rys má velmi dobře vyvinutý sluch a zrak. S úspěchem lze pro dokumentaci výskytu použít fotopasti. Většina fotografií v časopisech pochází ze zooparků nebo se jedná o zvířata v lidské péči.

3.2.9 ZAJÍC POLNÍ (*Lepus europaeus*)

Oproti rysům se zajíci fotografují velmi snadno. Jsou rozšířeni na celém území republiky a mají velmi slabě vyvinutý zrak, ale dobrý čich a sluch. K fotografování zajíců je vhodné každé roční období, neboť na okrajích polí a remízků mají vyšlapané ochozy, po kterých se pravidelně pohybují (VACH a kol., 2010). V těchto místech lze postavit kryt a to i přenosný, často stačí pouze ve vhodném oblečení zalehnout, zakrýt si obličej a hlídat vítr. Lze tak využít i jejich zvědavosti, neboť zajíci se sami přijdou podívat. I když žijí převážně nočním způsobem života a samotářsky, lze je často spatřit

za denního světla v nevelkých skupinách. Většinou se jedná o jednu zaječku a několik zajíců v době páření. Období honcování probíhá od února do září, vrcholí v dubnu až v červnu (PENZUM, 2011). Tehdy probíhají i na pohled atraktivní souboje zajíců. Mladí zajíčci se objevují od jara do konce léta. Po kojení se zaječka odchází pastvit a nechává mladé odložené na skrytých místech. Zde je lze snadno fotit, neboť zajíčci zůstávají pevně zalehlí (VACH a kol., 2010). Je nutné ale zajíčky nevyplašit, rozhodně se jich nedotýkat a zaječku nezradit, neboť by mohla mladé opustit.

3.2.10 BAŽANT OBECNÝ (*Phasianus colchicus*)

Nejrozšířenější drobnou zvěří je bažant, který, ač je zvěří nepůvodní, zde má dobré podmínky a je ve velkém chován myslivci na celém území republiky. Vyhýbá se pouze souvislým lesním celkům. V českých zemích je zmiňován již v 11. století (HUDEC, ŠŤASTNÝ a kol., 2005). Jako každý pták má bažant velmi dobrý zrak i sluch, čich je nevýznamný. Bažant je velmi pestrý pták a zvláště atraktivním obdobím jsou brzké jarní měsíce, kdy probíhá tok a dvoření samicím. V tuto dobu jsou kohouti velmi výrazně vybarveni a ozývají se hlasitým kodrcáním, zejména v ranních hodinách. Mimo období toku se nejnáze fotí u příkrmovacích zařízení v podzimních a zimních měsících. Celoročně je velký výskyt bažantů v bažantnicích. K fotografování je nejlépe použít krytů, umělohmotných balabánů a nahrávek hlasů. Další možností je použití maskovací sítě, pod kterou se fotograf schová nebo oblečení do tzv. hejkala, což je speciální maskovací oblečení napodobující okolní prostředí i pomocí místní vegetace připevněné na oblek. S maskovací sítí nebo v obleku se fotograf schová na vhodné místo a „splyne“ s okolím. Nevýhodou je omezení pohybu, neboť bažanti mají velmi dobrý zrak a každý pohyb je hned vyruší. Případně je možné domluvit si focení na honech, kde lze fotit i letící bažanty, protože bažant jako hrabavý pták se pohybuje převážně po zemi a létá pouze v případě vyrušení nebo nebezpečí.

3.2.11 TETŘÍVEK OBECNÝ (*Tetrao tetrix*)

Jarní období je skutečně fotograficky nabitě. V době od března až do května probíhá také tok tetřívka obecného a ten patří mezi vrcholné zážitky každého fotolovce či myslivce. Ještě kolem r. 1950 se tetřívek vyskytoval na většině území, ale v současné době se však tetřívek vyskytuje pouze v pohraničních horách, několika vojenských újezdech a jeho stavy jsou velice nízké. V roce 2000 to bylo odhadem 800-1000 kohoutů (HUDEC, ŠŤASTNÝ a kol., 2005). Tok probíhá každoročně na stejných místech a již od března a trvá až do května. Na tokaniště se slétá více kohoutků, pouze v místech s minimálními počty kohoutů tokají osamoceně. Samotný tok začíná již za tmy, kdy se

na tokaniště slétnou kohoutci a začnou tokat. Tok začíná tzv. pšoukáním a pak následuje bublání. Při pšoukání vyskakují kohoutci nad terén za hlasitého mávání křídly a při bublání roztahují široce tatrč, spouští křídla a přešlapují v krátkých krocích na místě. Dochází k i prudkým soubojům mezi kohoutky, kdy se snaží útočit na krk a hlavu soka. Před východem slunce přilétají na tokaniště i slepičky. K ošlapávání slepiček dochází většinou přímo na tokaništi, ale může k němu dojít i mimo tokaniště. Ve vrcholných dnech může tok probíhat i během dopoledne a v odpoledních hodinách. Někdy může probíhat během září a října i podzimní tok (HUDEC, ŠŤASTNÝ a kol., 2005). Na tokaništích se staví kryty tzv. tetřívčí boudy, které dříve sloužily k lovu a dnes jsou využívány k pozorování a focení. Velmi dobře snáší kohoutci i přenosné kryty, ale spolehlivě je vyruší neopatrný pohyb. Do krytu je nutné přijít ještě v noci, protože kohoutci nalétávají na tokaniště dlouho před východem slunce.

Fotografování během toku je vlastně jediná možnost v roce, jak tetřívky fotit, neboť po zbytek roku žijí velmi skrytým způsobem života a je velice plachý.

3.2.12 TETŘEV HLUŠEC (*Tetrao urogallus*)

Největším a také nejvzácnějším hrabavým ptákem u nás je tetřev. Vyskytuje se pouze na Šumavě, Jeseníkách, v Beskydech, zbytkové populace přežívají v Krkonoších, Slavkovském lese a Kralickém Sněžníku (HUDEC, ŠŤASTNÝ a kol., 2005). I přes velké snahy o reintrodukcii se jeho stavy snižují. Tok probíhá také od konce března do května, a na tokaništi může tokat několik kohoutů. Na strom, kde ještě za tmy začíná tetřev tokat, přilétá již večer a hřaduje na něm. Při východu slunce slétá na zem a tok probíhá na zemi nebo pařezu. Během toku střídá kohout několik fází – klepání, trylek výlusk a broušení. Při broušení, je kohout na pár vteřin hluchý. V tento okamžik se dá přiskočit blíže bez nebezpečí zrazení (HUDEC, HUDEC, ŠŤASTNÝ a kol., 2005) Fotografování tetřevů patří k vrcholným zážitkům, ale na území České republiky je to téměř vyloučené, neboť jeho stavy jsou kriticky nízké (odhad 100 – 200 kohoutů v r. 1990), i když ještě v r. 1933 bylo uloveno 1064 ks tetřevů (PENZUM, 2011)

3.2.13 HUSA VELKÁ (*Anser anser*)

Velice bystrým a plachým ptákem je i husa velká. U nás hnízdící divoké husy jsou výjimečně opatrné, neboť mají množství nepřátel. Při podzimních tazích jsou vyhlášená tisícihlavá hejna v oblasti Novomlýnských nádrží a v zimních měsících lze fotografovat husy, které u nás přezimují u velkých řek zejména v oblasti měst, kde jsou na člověka uvyklé a často i krmené z ruky. V jarních měsících se objevují husy, které se vrací ze zimovišť a osidlují rybníky. Zde také probíhá fáze dvoření a námluv, stavění hnízda a vyvádění mláďat. Páry jsou stálé a vytrvávají celý život. Při ztrátě partnera

druhý jedinec už žádného nehledá (ČERVENÝ a kol., 2004). Husy jsou v období námluv a výchovy housat velmi plaché a obtížně fotografovateľné, neboť se zdržují uprostřed rybníků a v rákosinách. Ze břehu je možné fotit z krytu, na vodě lze úspěšně použít tzv. fotovor, což je vlastně plovoucí kryt, ve kterém je fotograf schovaný, fotoaparát má položený na plovoucí podložce a v rybářských brodicích kalhotách vor tlačí. Pohybuje se v hloubkách, kam mu kalhoty dovolí. Během jarních a podzimních měsíců, kdy ještě nebo už bývá voda studená, je vhodné používat neoprénové kalhoty. I na tento plovoucí vor je nutné ptáky uvyknout a nedělat žádné rychlé a prudké pohyby. K uklidnění ptáků se využívají plovoucí balabány, které jsou připevněné k fotovoru, popř. lze pouštět nahrávky ptačího hlasu (STACH, 2007). Poté, co jsou housata (pár má obvykle 4-6, ale i 12 housat) schopna letu, přelétávají s východem slunce ptáci do polí, kde se paství celý den. Večer se pak vrací na rybníky a zde přenocují (HANZAL a kol. 2007). K přilákání hus před kryt u pole lze sypat krmení a opět využít balabánů společně s nahrávkou hlasu.

3.2.14 KACHNA DIVOKÁ (*Anas platyrhynchos*)

Fotografování divokých kachen je oproti husám velice nenáročné, pokud najdeme vhodné místo. Kachna divoká patří mezi nejběžnější vodní ptáky, vyskytuje se téměř na každém rybníku a zejména ve městech jsou na člověka zvyklé. Jejich úniková vzdálenost klesá na minimum a lze fotografovat i širokoúhlými objektivy. Ve volné přírodě jsou ale i kachny velice opatrné s výborným zrakem. Nejpestřejí jsou kačeři zbarvení v době toku, který začíná již na podzim a v tuto dobu probíhají zajímavé souboje o kačeny. Za letu dochází k tzv. řazení kachen, když za kačenu letí více kačerů. Poslední je partner kachny (ČERVENÝ a kol., 2004). Vyvádění mláďat je další atraktivním obdobím, neboť malá káčata jsou, jako všechna mláďata, velice fotogenická a kachny jich mívají i více než deset. Na vodě se s úspěchem používá fotovor s balabánem a kachní vábničkou nebo nahraným zvukem, ze břehu se fotografuje z krytu. V době podzimních lovů lze fotit i kachny v letu. Na rozdíl od husí se však kachny krmí během noci a přes den se zdržují v rákosinách a krytech na rybnících (HANZAL a kol. 2007).

Z obecných principů fotografování volně žijící zvěře vyplývá, že fotograf se musí k zvěři přiblížit na přiměřeně krátkou vzdálenost, která je v naprosté většině mnohem menší, než je vzdálenost vhodná ke střelbě. Například u srnčí zvěře je dobrá lovecká vzdálenost i 100 metrů, ale na fotografii je srnec z této vzdálenosti pouhá malá tečka i když se použije třeba objektiv s ohniskem 600 mm. Z toho lze vyvodit, že největším nebezpečím spojeným s fotografováním je vyrušování zvěře, neboť tyto fotografické vzdálenosti jsou v našich krajích vždy hluboko za zvěří tolerovanou

hranicí. A tak každý odpovědný fotograf by měl dobře znát zvyky, nároky a životní cykly zvěře a těmto přizpůsobovat své jednání, pohyb a pobyt v přírodě.

Vliv člověka na divoká zvířata při běžné rekreační činnosti byl několikrát zkoumán, například při studiích prováděných u kamzíka alpského (*Rupicapra, r. rupicapra*) ve Švýcarské rezervaci Augstmatthorn. Zde bylo zjištěno, že vyrušování zvěře (pěší turistikou, jízdou na kole či joggingem) prokazatelně vedlo k tomu, že na pastvinách a stávaníštích ubylo kamzíků (GANDER, INGOLD, 1996). Podobný projekt byl realizován v 90. letech 20. století i v USA v národním parku Canyonlands s ovceci tlustorohými (*Ovis canadensis*). Největší negativní vliv měla pěší turistika, zejména pokud se turisté pohybovali mimo vyznačené trasy (PAPOUCHIS, CHRISTOPHER, SINGER, FRANCIS & SLOAN, WILLIAM, 2001). Je tedy reálné nebezpečí, že fotograf zvěř vyruší svým příchodem do lokality, kde chce fotit. Z tohoto důvodu je vhodné přijít na lokalitu nejméně hodinu před předpokládaným příchodem zvěře (zejména u spárkaté zvěře) nebo v noci před východem slunce (u ptáků). Při šoulání je třeba sledovat směr větru, být potichu a využívat přírodních krytů.

Při fotografování všech druhů zvěře ve volné přírodě měla dodržovat základní pravidla:

- Žádná fotografie nestojí za to, aby kvůli ní byl ohrožen život nebo zdraví zvířete
- Minimálně zvěř rušit a to jak svým pohybem, přítomností tak i při užívání nahrávek hlasů
- Při fotografování by neměla být způsobena na přírodním bohatství žádná škoda
- Dodržovat zákony
- Respektovat soukromé vlastnictví

4. FOTOGRAF - MYSLIVEC – OBČAN

V současné době je vztah mezi veřejností a různými zájmovými organizacemi velice napjatý. Většinou je to dáno pouze neinformovaností, než nějakými špatnými osobními zkušenostmi. Jednou z činností, která u veřejnosti doplácí na špatnou informovanost a mediální senzacectivý mediální trend, je i myslivost. Do médií se dostávají pouze

tragické zprávy o postřelených myslivcích, zastřelených psech nebo opilých střelcích v zelených kamizolách. Na druhou stranu fotografové zvěře jsou u veřejnosti hodnoceni kladně, ale mezi myslivci a fotografy jsou vztahy různé. Pro objektivnější posouzení mínění byla provedena anonymní anketa cestou internetu a různých diskuzních fór, se zaměřením na tyto otázky:

- Líbí se vám fotografie zvířat
- Spolupracujete při fotografování s myslivci
- Spolupracuje v rámci myslivosti s fotografy
- Jaký máte vztah k fotografům a proč
- Jaký máte vztah k myslivcům a proč
- Jste fotograf (i amatér) nebo myslivec

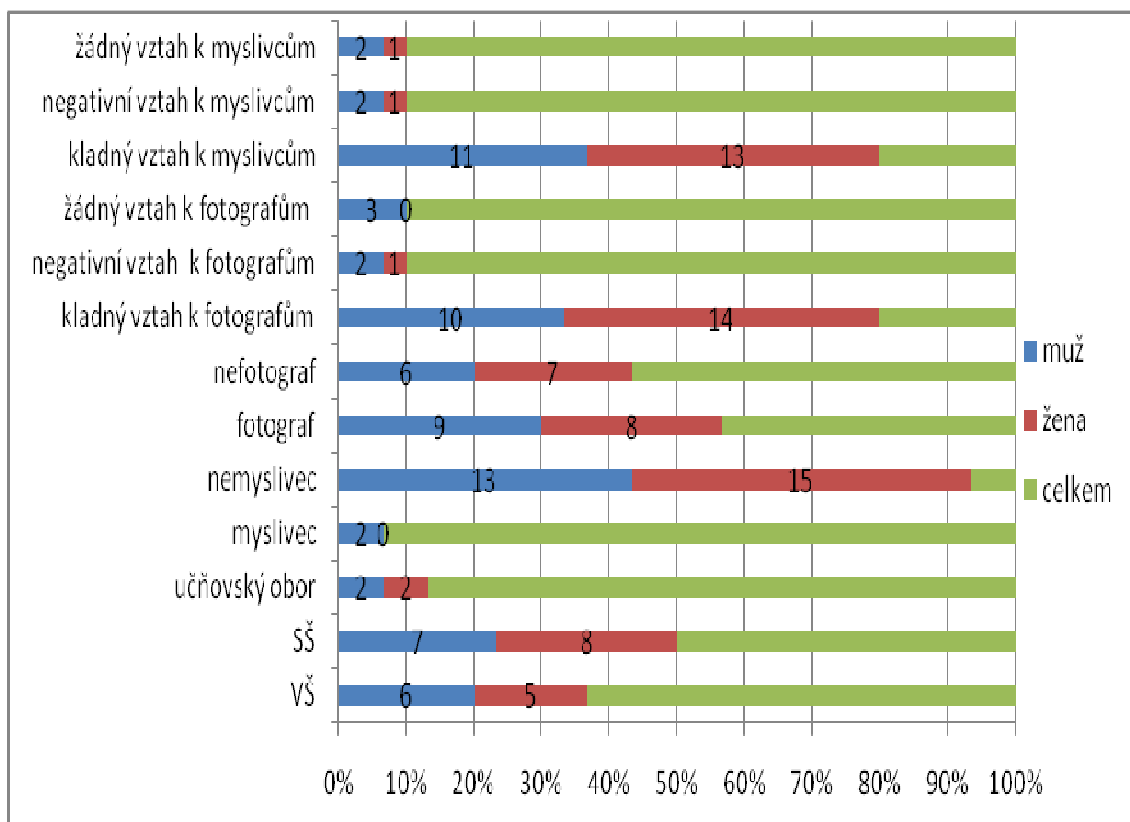
Na anketu odpovědělo celkem 30 osob, z toho 15 žen a 15 mužů mezi lety 18 – 60 let, různého vzdělání. Ve výsledcích se pak pouze v jednom případě tazatel nelíbil fotografii zvířat, jinak 29 dotázaných na tuto otázku odpovědělo kladně. Spolupráce mezi fotografy a myslivci dle ankety téměř neexistuje, neboť pouze jeden dotázaný odpověděl, že jako fotograf příležitostně spolupracuje s myslivci a stejně tak jeden myslivec s fotografy občas spolupracuje (viz. tabulka č. 1), což je však celých 50 % myslivců (1 ze 2).

Tabulka č. 1

	Ano	Ne	Celkem odpovědělo
Líbí se vám fotografie zvířat	29	1	30
Spolupracuje při focení s myslivci	1	29	30 (z toho 17 fotografů)
Spolupracuje v rámci myslivosti s fotografy	1	29	30 (z toho 2 myslivci)

Další otázky jsou graficky zpracovány dle počtu odpovědí a jejich procentuálním vyjádřením – viz Graf č. 1:

Graf č. 1

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že negativní vztah k myslivcům má pouze 10 % dotázaných, což je stejné jako se vztahem k fotografům (10%). Negativní hodnocení je ve všech případech dáno špatnými osobními zkušenostmi. Jinak 80 % dotázaných má k myslivcům kladný vztah, také díky osobním zkušenostem. Kladný vztah k fotografům má opět stejné procento dotázaných. Pro myslivost jako takovou je spíše alarmující, že ze 30. dotázaných osob jsou pouze dva myslivci a žádná žena. Naopak nepřekvapí, že v dnešní době je amatérským fotografem, byť třeba

příležitostným, více než 50 % dotázaných osob. Dále lze vyčíst, že ženy hodnotí kladně obě skupiny ve více případech než muži.

5. DISKUSE

Přehled zákonů a paragrafů uvedený v první části práce se týká pouze volně přístupné krajiny, nikoli chráněných území. V těchto státem chráněných oblastech je přístup do krajiny a pohyb v krajině regulován dalšími paragrafy popř.. zákony a možnosti fotografování jsou zde omezenější. Problémem může být nejednotnost při výkladu obsahu paragrafů, neboť v České republice se každý případ posuzuje jedinečně.

V části věnované samotnému fotografování jsou vysvětleny rozdíly v používané materiální technice a popsány možné postupy, které mohou vést k úspěšnému fotolovu. Uvedené postupy jsou vyzkoušené a ověřené v praxi mnoha fotografy, ale hlavní podmínkou pro vytvoření fotografie volně žijícího zvířete je dostatek času, trpělivost a dobrá znalost konkrétního druhu. Vzhledem k tomu, že přírody, krajiny, rostlin a živočichů se týká velké množství zákonů a paragrafů, neexistuje pravděpodobně žádný fotograf, který by je znal úplně všechny. Proto by měl být fotograf přírody člověk s přirozeným zájmem o přírodu. Mnozí z dobrých fotografů byli nejprve znalci přírody a k fotografii se dostali jako záznamu dění v přírodě. Tito lidé se snaží jednat tak, aby po jejich návštěvě nezbyly v přírodě žádné stopy.

V části věnované vztahu mezi laickou veřejností, fotografy a myslivci jsem se snažil pomocí ankety odpovědět na některé otázky, které mě zajímaly. V anketě odpovědělo 30 osob různého věku, vzdělání, zaměstnání, zálib, muži i ženy. Anketa proběhla (v rámci větší objektivit) anonymně prostřednictvím internetu a výsledky rozhodně nelze paušalizovat. Jedná se pouze o vzorek populace, ale i tak jsou pro mě výsledky zajímavé. Zejména fakt, že negativní vztah k myslivcům mělo pouze 10% dotázaných a kladný naopak 80% mě příjemně překvapil.

6. ZÁVĚR

Cílem této práce bylo ze zákonů, které se dotýkají přírody a myslivosti, shrnout jednotlivé paragrafy, jež mají nějaký vztah k fotografování volně žijících živočichů mimo chráněná území. Po rozebrání ustanovení paragrafů vyplývá, že každý občan má právo vstupovat do lesa a na pozemky vlastněné a pronajímané státem. Jako ve všech případech, lze i zde nalézt výjimky při vstupu na pozemky. Při vstupování na tyto

pozemky se nesmí plašit a rušit zvěř či poškozovat životní prostředí. Při fotografování je však pro fotografa nerušit a nevyplašit zvěř prioritou a zásadní podmínkou pro vznik fotky, takže teoreticky lze fotit bez omezení. Pouze u kriticky a silně ohrožených druhů je v zákoně taxativně zakázáno fotografování na hnízdě. Majitelé pozemků nebo orgány státní správy však mohou omezit či zakázat vstup do lokality na určitou dobu.

Dále zde byly vysvětleny vhodné postupy a možnosti při fotografování jednotlivých nejvýznamnějších a nejatraktivnějších druhů zvěře z pohledu myslivosti. Jedná se o jelena lesního, srnce obecného, prase divoké, daňka evropského, muflona, lišku obecnou, vlka obecného, rysa ostrovida, zajíce polního, bažanta obecného, tetřívka obecného, tetřeva hlušce, husu velkou a kachnu divokou. V naší volné přírodě se všechny uvedené druhy zvěře vyskytují, ale některé druhy (vlk, rys, tetřev a tetřívka) jsou natolik vzácné, že jejich cílené a smysluplné fotografování ve volnosti je téměř nemožné a bylo by spojené se značnou časovou náročností. Naprostá většina fotografií těchto druhů tak vzniká v zahraničí, kde je tato zvěř hojnější, nebo se jedná o zvěř v lidské péči.

V neposlední řadě bylo cílem v anketě ukázat, jaké vztahy panují mezi myslivci, fotografy a laickou veřejností. Zde se ukázalo, že vztah veřejnosti k myslivcům je z 80. procent kladný a jen 10 % dotázaným má negativní vztah k myslivcům. Pozitivní vztah k fotografům má také 80 procent dotázaných. Pro myslivost jako takovou je však špatné, že pouze necelých 7 % z dotázaných osob jsou myslivci a není mezi nimi žádná žena. Spolupráce mezi myslivci a fotografy je na velmi nízké úrovni, neboť pouze jeden respondent uvedl, že s myslivci příležitostně spolupracuje. Mezi myslivci s fotografy spolupracuje občas jeden dotázaný, což je však celých 50 % myslivců. Z ankety vyplynulo, že v dnešní době fotografuje amatérsky, třeba jen příležitostně, více než 50 % dotázaných osob. Není ani překvapivé, že ženy hodnotí kladně obě skupiny ve více případech než muži. Fotografie zvěře se až na jednu výjimku líbí všem dotázaným.

7. POUŽITÉ ZDROJE

Literatura:

Josef GROSS, Ivan ROČEK, Lesní hospodářství, Praha – Suchdol, 2000, ISBN 80-213-0586-7, str. 18

Kolektiv autorů, Penzum znalostí z myslivosti, XI. vydání, Druckvo spol. s r.o., Praha 2011, ISBN 978-80-904417-0-5, str. 149, 168, 171, 174, 177, 186, 190, 194

Jaroslav ČERVENÝ a kolektiv, Encyklopedie myslivosti, Ottovo nakladatelství, Praha 2004, ISBN 80-7181-901-8, str. 124, 308, 309, 313, 314, 321, 332, 341

Karel HUDEC, Karel ŠŤASTNÝ a kolektiv: Fauna ČR – PTÁCI 2/I, 2. vydání, Academia Praha, 2005, ISSN 0430-120X, str. 278, 280, 281, 287, 315, 317

Vladimír HANZAL a kolektiv: Velká myslivecká encyklopedie. CD-ROM, GRAND s.r.o. České Budějovice 2007, ISBN 80-900593-0-9

Miloslav VACH, Vývoj myslivosti a lovectví v českých zemích, Silvestris, 2010, ISBN 978-80-901775-6-7, str. 218, 230, 231, 244

Hespeler, 2007, Černá zvěř, s. 74

Hans GANDER, Paul INGOLD (1996): Reaction of male alpine chamois *Rupicapra r. rupicapra* to hikers, joggers and mountain bikers, *Biological conservation*, str. 79

PAPOUCHIS, CHRISTOPHER, SINGER, FRANCIS & SLOAN, WILLIAM, 2001: Response of desert bighorn sheep to increased human recreation, *Journal of wildlife management*, 65, 573-582

Petr LINDNER, Tomáš TŮMA, Miroslav MYŠKA: Velká kniha digitální fotografie, 2. Vydání, CP Books a.s., Brno 2005, ISBN 80-251-0648-9, str. 45, 47, 48, 49

Rostislav STACH, Fotolovy, naučte se fotografovat dobře zvířata v přírodě, Zoner Press, Brno 2007, str. 59, 63, 64, 65, 66, 79, 83

Chris GOMERSALL, Photographing wild birds, A David & Charles Book, 2005, ISBN 0 7153 2144 7, str. 28, 36, 37, 38

Internetové zdroje:

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/_s.155/699/place (13.4.2011)

<http://www.digineff.cz/art/cojeto/041117snimace.html> (13.4.2011)

http://envis.praha-mesto.cz/rocenky/CHRUZEMI/cr2_cztx/CHU-ZVIR.htm
(13.4.2011)

<http://hubertshooting.cz/clanky/fotopasti.html> (13.4.2011)

